

dávce ve vyrovnacím řízení přihlédnuto, spatřovati výhradně zavinění dlužníka ve smyslu §u 53 (4) vyr. řádu.

(Rozh. ze dne 24. září 1925, Rv I 969/25.)

Žalující firma domáhala se na žalované firmě zaplacení celé pohledávky, ježto k zažalované pohledávce nebylo přihlédnuto ve vyrovnání, v němž se žalovaná vyrovnala na 35%. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud přiznal žalobkyni pouze vyrovnací kvotu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně.

Důvody:

Uplatňován jest dovolací důvod čís. 4 §u 503 c. ř. s. a jde jen o výklad §u 53 (4) vyr. ř. Zjištěno jest, že žalovaná nepojala pohledávku žalobkyninu do seznamu věřitelů po rozumu §u 2 vyr. ř., že žalobkyně se nesúčastnila vyrovnávacího řízení a že pohledávka její zůstala v tomto řízení nepovšimnuta. Dle §u 53 (1) vyr. ř. jest vyrovnávací dlužník zásadně sprostěn povinnosti i takovými věřitelům, řízení se nesúčastnívším, platiti něco nad vyrovnávací kvotu, a může takovýto věřitel dle odstavce (4) téhož §u jen tenkráté žádati na dlužníku plné uspokojení své pohledávky, dokáže-li, že výhradně jen zaviněním dlužníka nebylo hleděno k jeho pohledávce ve vyrovnávacím řízení. Odvolací soud správně dovozuje, že žalobkyni nepodařilo se dokázati výhradnou vinu žalované strany. Zahájení vyrovnávacího řízení bylo po rozumu §u 4 vyr. ř. uveřejněno vyhláškou nejen na soudní desce, nýbrž i v úředních listech s právními účinky pro žalobkyni a tím jí byla dána možnost, by zvěděla o vyrovnávacím řízení. Zákon ustanovil veřejnou vyhlášku, obsahující výzvu k přihláškám pohledávek, předvídáje, že by mohlo zvláštní doručování selhati. Učinil-li zákon toto opatření, jest povinností věřitelovou, by se staral o to, zda jeho dlužníci jsou ve vyrovnání. V tomto případě vyvíjela žalobkyně svou činnost přímo v místě, kde má žalovaná firma své sídlo a kde jest i vyrovnávací soud. Za tohoto stavu věci nelze mluvíti o tom, že žalobkyni zdařil se důkaz o výhradné vině žalované strany na tom, že k pohledávce žalobkyně nebylo ve vyrovnávacím řízení hleděno, a právem proto odvolací soud částečně odvolání vyhověl. Dovolatelka vytýká, že prakticky prý nebude míti předpis §u 53 (4) vyr. ř. významu, když se věřiteli za spoluvinu bude přičítati, že nevšiml si vyrovnávací vyhlášky. Není však úkolem tohoto rozhodnutí, by dovolatelé byly sděleny případy, v kterých předpis §u 53 (4) vyr. ř. měl již praktický význam.

Čís. 5313.

Pozemková reforma.

Za investice, jež sám byl učinil, dostane se vlastníku náhrady jen nepřímým způsobem, že zvýší se o ně cena nemovitostí a tím i přebytek, připadající vlastníku po uspokojení oprávněných osob. Učinil-li investice držitel svěření, připadne onen přebytek svěřenské podstatě,

držiteli svěřenství přísluší pouze nárok podle §u 641 obč. zák. Totéž platí i o úrocích z přejímací ceny.

Pro přikázání dávky z majetku a přírůstku na majetku jest rozhodnou čistá hodnota nemovitostí, zjištěná v řízení ukládacím.

(Rozh. ze dne 30. září 1925, R I 702 25.)

Rekursní soud zrušil usnesení prvního soudu, jímž byla rozvržena přejímací cena za zabraný majetek. **D ů v o d y:** Dle dohody o přejímací ceně ze dne 14. ledna 1924 stanovena byla cena přejímací za nemovitosti na 2,180.898 Kč 61 h. V této přejímací ceně obsažena jest i náhrada za investice 72.673 Kč 42 h, která dle §u 43 náhradového zákona byla vlastníku nemovitosti přiznána. Státním pozemkovým úřadem byla tato náhrada proto zvlášť stanovena, poněvadž na ni činili nároky pachtýři jednotlivých nemovitostí a jich vlastník projevil souhlas, by tato náhrada byla připsána pachtýřům jako jich pohledávka vůči němu. V takovém případě stanoví § 43 (2) náhr. zák., že Státní pozemkový úřad má rozvrhovému soudu učiniti pouze návrh, by pohledávky pachtýřů z tohoto důvodu zařadil v rozvrhu přejímací ceny za pohledávky knihovnických věřitelů věcně oprávněných a za nároky podle §u 50 náhr. zák. Z toho nutně plyne, že tato náhrada zvyšuje přejímací cenu a do ní náleží. Neměl proto první soud tuto náhradu z přejímací ceny vyloučiti a jí přímo přikázati požívateli svěřenství za provedení investic. Dle §u 62 zák. ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. požívá dávka z majetku a přírůstku na nemovitostech co do částky poměrně na ně vypadající, avšak nejvýše do 30% zjištěné čisté hodnoty nemovitostí zákonného práva zástavního, jemuž přísluší přednost přede všemi na nemovitostech váznoucími právy a pohledávkami ze soukromých nebo zákonných titulu. Z toho ustanovení plyne, že musí býti nejdříve zjištěna čistá hodnota nemovitostí, ohledně nichž dohoda se stala, i dávka z majetku a přírůstku na tyto nemovitosti připadající, aby poměrná část dávky z majetku a přírůstku do výše 30% mohla býti v pořadí přednostním přikázána. Čistou hodnotu nemovitostí lze vypočísti, když od přejímací ceny 2,180.898 Kč 61 h odpočtou se všechny knihovní dluhy a břemena na tyto nemovitosti poměrně připadající. A teprve z takto vypočtené čisté hodnoty lze přikázati částku připadající na dávku z majetku a přírůstku z těchto nemovitostí nejvýše do 30% v přednostním pořadí. Dle toho se však první soud nezachoval, přikázav celou splatnou částku na tuto dávku ku dni 3. května 1922 splatnou 1,203.711 Kč 44 h a celý úrok z prodlení 776.160 Kč 40 h z celé dávky. V podání čís. 5369/25 uvádí finanční prokuratura, že čistá hodnota přejímacích nemovitostí činí 14,632.375 Kč, avšak to je patrně čistá hodnota celého svěřenství i rustikálních nemovitostí, když cena přejímací za nemovitosti, o něž jde, činí pouze 2,180.898 Kč 61 h.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacím rekursům finanční prokuratury ani držitele svěřenství.

D ů v o d y:

Jakkoli stížnosti mají v podstatných otázkách pravdu, nelze nicméně obejít se bez dalšího šetření, a jest proto nutno, ponechati zru-

šovací rozhodnutí rekursního soudu ve své míře a jen opřítí je o správné důvody, by se nařízené šetření nedostalo na scestí. Podle obsahu napadeného rekursního rozhodnutí a obsahu dovolacího rekursu jde o tři otázky. První otázka týče se položky investiční 72.673 Kč 42 h, kterou první soudce svěřenskému držitel z přejímací ceny přikázal, rekursní soud však k dalšímu rozvrhu ponechává, přikázání to neschváliv. Tu má stížnost držitele sice pravdu, že rekursní soud omylem zaměnil tuto náhradu, určenou za investice držitele, s náhradou, určenou za investice pachtýřů, jež jak přehledná tabulka Státního pozemkového úřadu, tak zvláště také jeho rekurs, o němž rekursní soud rozhodoval, přesně od sebe liší a rozlučují — náhrada přiznaná za investice držitele činí 72.673 Kč 42 h a náhrada za investice pachtýřů 82.862 Kč 78 h — avšak i po odklizení tohoto omylu a právě potom nemůže náhrada za investice držitelovy přikázána býti z přejímací ceny, kdežto náhradu vyměřenou pachtýřům za investice by z ní přikázati bylo, ovšem ne v prvním pořadí, nýbrž teprv v posledním dle předpisu §u 43 a) odstavec (2) a (5) náhr. zák. Investice vlastníkovy zvyšují sice také přejímací cenu, jak § 43 (2) nové znění náhr. zákona nařizuje, výslovně ustanoviv, že na ně má býti při oceňování vzat zřetel, avšak zákon neobsahuje předpisu, že by se investice ty měly vlastníku z přejímací ceny nahraditi, a neobsahuje ho vším právem. Investice ty zvýšily sice hodnotu vlastníkovy majetku, nyní státem převzatého, avšak cena nastupuje na místo nemovitosti a proto i na ni mají nárok především ti, kdož měli nárok na nemovitost, t. j. přednostní věřitelé (daňový a poplatkový erár a j.), hypoteční věřitelé a jiní věcně oprávnění, kdežto vlastník obdrží teprv přebytek, který zde tvoří zbytek přejímací ceny, vybývající po uspokojení všech věcně oprávněných, všech osobně oprávněných povolovaných výsadně, jakož i, což i sám § 59 náhr. zák. nové znění přehlíží, osobních daní a dávek vlastníkem dluhovaných (§ 49—51 náhr. zák.). Investice vlastníkovy zvyšují ovšem nejen přejímací cenu, nýbrž i přebytek, zbude-li vůbec něco po uspokojení všech právě jmenovaných nároků, a v této míře tedy i vlastník na zvýšku přejímací ceny investicemi těmi má podíl. Zákon v §u 43 (2) náhr. zák. mluví ovšem jen o vlastníku, protože myslí na obyčejný případ, ale rozumí se, že se to vztahuje i na majetek svěřenský. Učinil-li svěřenský držitel investice, bude z toho těžit přebytek, připadající svěřenské podstatě a držitel, jenž investice ty učinil, má pouze nárok dle §u 641 obč. zák., při čemž zde zůstávají bez povšimnutí poměry, nastavší zákonným zrušením svěřenství. Druhá otázka týče se poměru, v jakém přikázány býti mají dávka z majetku a přírůstek z majetku. Pravda ovšem, že dle §u 62 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. dávka ta požívá na nemovitostech přednostního zákonného práva zástavního jen co do částky na ně vypadající a to ještě jen nejvýše do 30% zjištěné čisté hodnoty nemovitosti. Jde tu tedy o dvě číslíce: jaká částka vypadá na převzaté nemovitosti a jaká je zjištěná čistá hodnota jejich, z níž pak přijde v úvahu jen 30%. Rekursní soud míní, že zjišťovati tyto číslíce musí rozvrhový soud a dává návod, kterak vypočísti čistou hodnotu převzatých nemovitostí, maje za to, že se to stane tak, že se od přejímací ceny odečtou knihovní dluhy a břemena na převzaté nemovitosti po-

měrně vypadající. Tento návod není sice správným, neboť nepůjde jen o knihovní dluhy a břemena, nýbrž dle vládního nařízení ze dne 27. července 1920, čís. 463 sb. z. a n. k §u 62 (1) zákona odst. (4) srážejí se dluhy a břemena s nemovitostí vůbec související, čímž se myslí hospodářská souvislost tak jako v §u 18, kde se o ní podrobně mluví, a v §u 1409 obč. zák., kde je vyjádřena výrazem »přípatřiti«, avšak na to nedojde, neboť soud tu nemá co zjišťovati, nýbrž pouze musí vyšetřiti, jakým penízem čistá hodnota nemovitosti v ukládacím řízení zjištěna byla a ten musí za základ položit. Jak již § 62 zákona vyslovil, požívá dávka přednostního práva do 30% zjištěné čisté hodnoty, t. j. hodnoty zjištěné orgány ukládacími (§ 34 zák.) nebo-li vyměřovacími (§ 49 zák.) v řízení vyměřovacím, v němž se dle §u 6 (1) zákona zjišťuje hodnota dle stavu dne 1. března 1919 a to ovšem hodnota čistá (§ 8 odst. 2, § 18 a § 20 odst. 3 zákona). Tato berními orgány k 1. březnu 1919 zjištěná čistá hodnota musí tedy býti vzata za základ a tu tedy dlužno u úřadů příslušných vyšetřiti. To platí i o poměru, kterým dávka na nemovitosti převzaté vypadá (srv. rozh. čís. 3702 a 4239 sb. n. s.). Finanční prokuratura sice udala, že čistá hodnota převzatých nemovitostí činí podle vyměřovacích spisů 14,632.375 Kč a není sice mínění rekursního soudu, že prý jest to patrně cena celého svěření, jako pouhá domněnka ničím nedoložená na místě, avšak je to přece zatím pouhé udání strany, jež ostatním účastníkům ani k vyjádření ještě předloženo nebylo a nemůže tedy sloužiti za bezpečný základ příkázání, i nelze se tedy bez vyšetření dotazem u příslušného úřadu obejít. Třetí otázka konečně týče se úroku z příkázaných částek. Úroky ty běží dle §u 47 (2) a §u 29 náhr. zák. ode dne převzetí v dohodě čl. III. stanoveného, tedy ode dne 15. listopadu 1923, jenž platí za den rozhodný tak jako při dražbě den přiklepu, avšak není příčiny, aby se o nich výrok neučinil, když dle dohody čl. III. má Státní pozemkový úřad úroky z přejímací ceny, která se rozvrhuje, ode dne 15. listopadu 1923, platiti. Držitel svěřenský je na omylu, domnívaje se, že přísluší jemu, neboť jemu přísluší teprve z přebytku, který případně svěřenské podstatě (§ 59 n. zn. náhr. zák.): věřitelé a jiní oprávnění jdou před svěřenskou podstatou tak jako v jiných případech před vlastníkem.

Čís. 5314.

Promlčení přednostního práva převodního poplatku se přetrhuje, bylo-li použito zákonných prostředků k jeho vymáhání; mezi ně patří i knihovní zajištění.

(Rozh. ze dne 30. září 1925, R I 760 25.)

Z rozvrhu výtěžku za exekučně prodanou nemovitost nepřikázal soud své stolice v přednostním pořadí poplatek z převodu. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, znovu rozhodl. D u v o d y: Berní úřad přihlásil k nejvyššímu podání poplatek z převodu 24.500 Kč s úroky 8594 Kč z kupní smlouvy ze dne 27. září 1920, kterou nabyla firma Ř. vydra-